रसानां प्रतिसंहारात् सौभाग्यमिह विन्दति । आमिषप्रतिसंहारात् प्रजास्यायुष्मती भवेत् ।
उदवासं वसेद्यस्तु स नाकाधिपतिर्भवेत् । सत्यवादी नरश्रेष्ठ देवतैः सह मोदते ।
कीर्त्तिर्भवति दानेन तथारोग्यमहिंसया । द्विजशुश्रूषया राज्यं द्विजत्वञ्चापि पुष्कलं ।
पानीयस्य प्रदानेन कीर्त्तिर्भवति शाश्वती । अन्नस्य तु प्रदानेन दृश्यते कामभोगतः । २८४
सान्त्वदः सर्व्वभूतानां सर्व्वशोकैर्व्विमुच्यते । देवशुश्रूषया राज्यं दिव्यं रूपं नियच्छति ।
दीपालोकप्रदानेन चक्षुष्मान् भवते नरः । प्रेक्षणीयप्रदानेन स्मृतिं मेधाञ्च विन्दति ।
गन्धमाल्यप्रदानेन कीर्त्तिर्भवति पुष्कला । केशश्मश्रु धारयतामग्र्या भवति सन्ततिः ।
उपवासञ्च दीक्षाञ्च अभिषेकञ्च पार्थिव । कृत्वा द्वादशवर्षाणि वीरस्थानादिशिष्यते ।
दासीदासमलङ्कारान् क्षेत्राणि च गृहाणि च । ब्रह्मदेयां सुतां दत्त्वा प्राप्नोति मनुजर्षभ । २८५०
क्रतुभिश्चोपवासैश्च त्रिदिवं याति भारत । लभते च शिवं ज्ञानं फलपुष्पप्रदो नरः ।
सुवर्णशृङ्गैस्तु विराजितानां गवां सहस्रस्य नरः प्रदानात् । प्राप्नोति पुण्यं दिवि देवलोकमित्येवमाहुर्द्दिवि देवसंघाः ।
प्रयच्छते यः कपिलां सवत्सां कांस्योपदोहां कनकाग्रशृङ्गीं । तैस्तैर्गुणैः कामदुहाऽस्य भूत्वा नरं प्रदातारमुपैति सा गौः ।
यावन्ति रोमाणि भवन्ति धेन्वास्तावत् कालं प्राप्य स गोप्रदानात् । पुत्रांश्च पौत्रांश्च कुलञ्च सर्व्वमासप्तमं तारयते परत्र ।
सदक्षिणां काञ्चनचारुशृङ्गीं कांस्योपदोहां द्रविणोत्तरीयां । धेनुं तिलानां ददतो द्विजाय लोका वसूनां सुलभा भवन्ति । २८५५
स्वकर्म्मभिर्मानवं सन्निरुद्धं तीव्रान्धकारे नरके पतन्तं । महार्णवे नौरिव वायुयुक्ता दानं गवां तारयते परत्र ।
यो ब्रह्मदेयान्तु ददाति कन्यां भूमिप्रदानञ्च करोति विप्रे । ददाति चान्नं विधिवच्च यश्च स लोकमाप्नोति पुरन्दरस्य ।
नैवेशिकं सर्व्वगुणोपपन्नं ददाति वै यस्तु नरो द्विजाय । स्वाध्यायचारित्रगुणान्विताय तस्यापि लोकाः कुरुषूत्तरेषु ।
धूर्य्यप्रदानेन गवां तथा वै लोकानवाप्नोति नरो वसूनां । स्वर्गाय चाङ्गस्तु हिरण्यदानं ततो विशिष्टं कनकप्रदानं ।
छत्रप्रदानेन गृहं वरिष्ठं यानं तथोपानहसंप्रदाने । वस्त्रप्रदानेन फलं सुरूपं गन्धप्रदानात् सुरभिर्नरः स्यात् । २८६०
पुष्पोपगं वाऽथ फलोपगं वा यः पादपं स्पर्शयते द्विजाय । स स्त्रीसमृद्धिं बहुरत्नपूर्णं लभत्यथान्नोपगतं गृहञ्च ।
भक्ष्यान्नपानीयरसप्रदाता सर्व्वान् समाप्नोति रसान् प्रकामं । प्रतिश्रयाच्छादनसंप्रदाता प्राप्नोति तान्येव न संशयोऽत्र ।
स्रग्धूपगन्धान्यनुलेपनानि स्नानानि माल्यानि च मानवो यः । दद्याद्द्विजेभ्यः स भवेदरोगस्तथाभिरूपश्च नरेन्द्र लोके ।
बीजैरशून्यं शयनैरुपेतं दद्याद्गृहं यः पुरुषो द्विजाय । पुण्याभिरामं बहुरत्नपूर्णं लभत्यधिष्ठानवरं स राजन् ।
सुगन्धचित्रास्तरणोपधानं दद्यान्नरो यः शयनं द्विजाय । रूपान्वितां पत्नवतीं मनोज्ञां भार्य्यामयत्नोपगतां लभेत् सः । २८६५
पितामहस्थानवरो वीरशायी भवेन्नरः । नाधिकं विद्यते यस्मादित्याहुः परमर्षयः ।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तस्य तद्वचनं श्रुत्वा प्रीतात्मा कुरुनन्दनः । नाश्रमेऽरोचयद्वासं वीरमार्गाभिकाङ्क्षया ।
ततो युधिष्ठिरः प्राह पाण्डवान् पुरुषर्षभ । पितामहस्य यद्वाक्यं तद्वो रोचत्विति प्रभुः ।
ततस्तु पाण्डवाः सर्व्वे द्रौपदी च यशस्विनी । युधिष्ठिरस्य तद्वाक्यं बाढमित्यभ्यपूजयन् ।
इति श्रीमहाभारते अनुशासनपर्व्वणि आनुशासनिके पर्व्वणि दानधर्म्मकथने सप्तपञ्चाशोऽध्यायः ॥ ५७ ॥
॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ आरामाणां तडागानां यत् फलं कुरुपुङ्गव । तद्वहं श्रोतुमिच्छामि त्वत्तोऽद्य भरतर्षभ । २८७०